

Het land waar vrouwen willen wonen (1991)

Sieth Delhaas

Mara, tijdschrift voor feminisme en theologie, september 1991

Van 1978 tot 1990 werkte Annekee Schilthuis-Stokvis als studiesecretaris van de werkgroep, later sectie, *De Vrouw in Kerk en Samenleving* van de Raad van Kerken in Nederland.

Nog één keer heeft Annekee Schilthuis-Stokvis ons een blik gegund op haar wijze van werken. In de lezing die ze uitsprak tijdens een afscheidsmiddag, die de sectie op 24 mei jl. voor haar had georganiseerd, gaf ze als een bekwaam cartografe nog eens alle plekken aan die de structuur van het landschap van de vrouw-en-geloofbeweging tot nu toe hebben bepaald.

Annekee sprak, als het over haar werk ging, graag over een web dat geweven moest worden tussen vrouwen en kerken overal. Dat geeft ook de titel van haar afscheidsrede aan: 'Vrouwen, kerken en veranderingen'.

Ze heeft steeds getracht de verbinding te leggen tussen kerken en vrouwen en andersom. Dat was haar opdracht als studiesecretaris van de sectie.

Als ik aan Annekee denk, dan zie ik haar bezig als cartografe. Ze zit aan een grote tafel die helder licht ontvangt. Met intense aandacht tekent ze en brengt bewoonbaar land in woest gebied in kaart. Schetsmatig geeft ze aan waar ze wegen vermoedt en ze tekent met vaste hand waar wegen ontstaan zijn.

Af en toe komen er vrouwen haar werkruimte binnen en vertellen van nieuw land dat ontdekt is, een weg, een steegje, en samen buigen ze zich over de kaart om de nieuwe lijnen aan te brengen; blijvende, of die misschien later weer uitgewist moeten worden? Sommige boodschapsters melden verloren terrein en ook dat wordt aangetekend. Vrouwen ontdekken al werkend nieuw land, leren haar grenzen kennen en vestigen nederzettingen.

Annekee heeft tijdens de twaalf jaar die ze voor de sectie werkte vele nieuwe wegen gezien en gewezen. Overal zag ze mogelijkheden, verbond ze wegen en mat ze de ruimte.

Als de titel van haar rede is 'Vrouwen, kerken en veranderingen', dan kan ik in mijn herinneringen aan Annekee als cartografe de relatie met de kerken niet onbesproken laten. Die relatie is ten diepste de reden waarom Annekee haar taak uit handen heeft gegeven.

Nieuw land ontdekken, een hedendaagse ontdekkingsreiziger zijn houdt ook in: telkens thuiskomen bij degene die je uitgezonden heeft en enthousiast vertellen van het land dat je met eigen ogen hebt gezien, waarop je voeten hebben gestaan, van de aarde die je door je vingers hebt laten glijden. Voor Anneke was dat vaderland er wel, maar haar verhaal bleef daar vreemd.

In 1987 had ik ter gelegenheid van de zitting van de Eerste Vrouwensynode een interview met Anneke. Daarin zegt ze, als het over het verschil gaat tussen de plekken van vrouwen en de ruimte van de kerk: 'Ik wil best gecorrigeerd worden door wat er uit de traditie komt. Ik wil dat gesprek ook nog wel even proberen vol te houden.'

Maar het negeren door kerkleiders van wat er leeft onder vrouwen ervaart ze als een bijna ondraaglijke last: 'Ik voel dat ook lichamelijk, in mijn hoofd en in mijn lijf. Vaak heb ik overal pijn en dat hangt ermee samen dat je het gevoel hebt dat je met iets doods bezig bent.'

In december 1989 was het moment gekomen dat Anneke deze last niet langer kon en wilde dragen. Haar kaart van het land waar vrouwen willen wonen, heeft ze verzegeld in haar afscheidsrede. Die kaart is daarmee een stukje geschreven vrouwengeschiedenis geworden.

De rede van Anneke Schilthuis-Stokvis is te bestellen bij de sectie VKS, Postbus 251, 3830 AG Leusden, telefoon 033 – 960 356. De kosten van fotokopieën en porto ad vier gulden kunnen worden overgemaakt op het gironummer van de sectie te Utrecht: 25 17 909. Voor dezelfde prijs is daar ook de lezing te bestellen die Elisabeth Raiser, lid van het presidium van het Oecumenisch Forum van Europese Christen Vrouwen ter gelegenheid van deze afscheidsmiddag hield.